

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังมีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา พัฒนาการที่เด่นชัดสำหรับเด็กวัยนี้ คือ พัฒนาการทางเพศ เด็กวัยรุ่นจะมีความต้องการทางเพศ (Need - Sexuality) ปรากฏขึ้น การทำงานของต่อมภายในร่างกายไม่เพียงแต่ทำให้รูปร่างของเด็กวัยรุ่นทั้งสองเพศมีลักษณะทางเพศเด่นชัดขึ้นเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดความสำนึกในเพศของตนว่าต่างกับอีกเพศหนึ่ง และเกิดความสนใจในเพศตรงข้ามอีกด้วย สุพัตรา สุภาพ (2529 : 19) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความรู้ ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันหรือขัดขวางอาจทำให้เกิดจิตใจทู่ ซึมเศร้า และอาจเกิดพฤติกรรมขัดขวางไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ซึ่งปัจจุบันเด็กวัยรุ่นได้รับอิทธิพลทางด้านต่าง ๆ เช่น ค่านิยมในการแต่งกาย ความประพฤติก การเที่ยวเตร่ และค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ จากวัฒนธรรมของประเทศตะวันตก สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความขัดแย้งในระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ สร้างความหนักใจให้กับพ่อแม่ ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอันมาก นับวันจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ปัญหาที่พบบ่อยมากโดยเฉพาะในชุมชนใหญ่ เช่น ในกรุงเทพฯ และในต่างจังหวัด คือ การประพฤตินอกใจในทางอนาจาร การนัดพบกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังตลอดจนการมีความสัมพันธ์ทางเพศจนถึงขั้นได้เสียกันก่อนแต่งงาน เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนการสมรส ปัญหาการสำส่อนทางเพศ ต้องออกจากโรงเรียน อับอายเพื่อน และปัญหาการโรคความมา

นิภา นิธยาน (2530 : 154) กล่าวว่า ความประพฤติกทางอนาจารเพศสัมพันธ์นั้นเป็นค่านิยมที่ขัดแย้งและข้อห้ามมากกว่าความประพฤติกด้านอื่น ๆ ปัญหาทางอนาจารเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นจะรุนแรงยิ่งขึ้นเมื่อผู้ใหญ่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของคนรุ่นใหม่ไม่ได้ และอาจนำเอาค่านิยมหรือมโนธรรมของตนไปวัดความประพฤติกของเด็กวัยรุ่น ซึ่งมักจะพบแต่ความผิด บาป ความชั่วสำส่อน

เป็นเหตุทำให้เกิดการโต้แย้งกันระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือญาติผู้ใหญ่ อันเป็นผลมาจากความขัดแย้งของการยึดถือค่านิยมที่ต่างกันในเรื่องการปฏิบัติตนของเด็กวัยรุ่นและความคาดหวังของผู้ใหญ่

มนุษย์ทุกคนเมื่อเติบโตขึ้นมาจะเรียนรู้แบบแผนและขอบเขตของการปฏิบัติตนในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางค่านิยม ซึ่งแตกต่างกันไปตามแนวของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมของสังคมหรือเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น ในสมัยก่อนประเพณีการนัดพบและเที่ยวตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศของหญิงไทยไม่เป็นที่รู้จักกัน การเลือกคู่ครองจึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ ทั้งสองฝ่ายจัดหาให้ตามความเหมาะสม โดยไม่มีการโต้แย้งเพราะหญิงชายไม่มีโอกาสพบปะกันตามลำพังถึงแม้ว่าจะมีความรักกับคนอื่นก็ไม่กล้ายึดถือความรักเป็นสรณะหรือความใจตนเองมากกว่าความเห็นชอบของผู้ใหญ่ได้ ผู้ใหญ่จะยึดถือคติที่ว่าอยู่ด้วยกันแล้วรักกันไปเอง ซึ่งประเพณีคลุมถุงชนนี้เป็นประเพณีที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมทางเพศที่เน้นความเข้มงวด ต่างจากปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนไปและผลจากแนวคิดตะวันตกในเรื่องการศึกษาแบบสหศึกษา ทำให้เด็กวัยรุ่นเกิดความคุ้นเคยต่อการสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ และมีแนวโน้มที่จะเลือกคู่ครองให้สอดคล้องกับรสนิยมของตนเองมากขึ้น การสื่อสาร ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ทำให้เกิดการเผยแพร่ของวัฒนธรรมและค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมตะวันตก สิ่งเหล่านี้ทำให้การประพฤติปฏิบัติตนทางค่านิยมเพศของเด็กวัยรุ่นโน้มเอียงไปอย่างน่าวิตก

ในวัฒนธรรมตะวันตกการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศนั้นถือว่าเป็นการพัฒนาการทางค่านิยม ทำให้เด็กวัยรุ่นมีโอกาสศึกษาพฤติกรรมของเพศตรงข้าม และมีโอกาสพิจารณาตนเองว่าเป็นใคร มีบุคลิกภาพอย่างไรอีกทั้งยังเป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องหรือนำไปสู่การเลือกคู่ครองและการสมรส เซอร์ลอคค (จิริระ จิ้งเจริญศิลป์, 2523 : 1 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock, 1956 : 420) กล่าวถึงเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศในอเมริกาว่า เป็นที่ยอมรับกัน ไม่มีการควบคุมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เด็กวัยรุ่นจะไปยังสถานที่ที่ให้ความรื่นเริงด้วยกัน อาจไปตามลำพังหรือมีเพื่อนไปด้วย สำหรับประเทศไทยนั้น สุชา จันทน์เอม (2529 : 78) กล่าวว่า การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศเป็นที่แพร่หลายในหมู่เด็กวัยรุ่น การแต่งงานของชายหญิงในปัจจุบันได้รับอิทธิพลมาจากการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ เพศหญิงสนใจต่อการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศแต่มีความเห็นว่าควรจะมี

เพื่อนไปช่วย และเลือกนัดเฉพาะกับคนที่ต้องการจะแต่งงานด้วยเท่านั้น

การคบเพื่อนต่างเพศนั้นถ้าปฏิบัติกันไม่เหมาะสมขาดการควบคุมอารมณ์ที่ดีแล้ว อาจนำไปสู่การกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ หลายประการ พุทธศาสนิกชน (2527 : 1) กล่าวว่า ชายหญิงที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวปัจจุบัน มีปัญหาความทุกข์กาย ทุกข์ใจ จากเรื่องเพศและชีวิตในครอบครัวมากที่สุด บ่มชีวิตที่ยั่งยืนและวิฤตติการณมากมาเกิดจากปัญหาทางเพศและกามารมณ์ เช่น ปัญหาเด็กวัยรุ่นตั้งครรภ์โดยไม่ได้แต่งงานมีจำนวนมากขึ้นทุกปี ปัญหาอาชญากรรมทางเพศ ปัญหาโสเภณี ปัญหาการสำส่อนทางเพศ เป็นต้น

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสภาพจิตใจ และค่านิยมของเด็ก ดังผลการวิจัยของ สุลีมาน นฤมล (บัณฑิต เอกภุชระ. 2531: 5) เกี่ยวกับหญิงอาชีพบริการ พบว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการประกอบอาชีพหญิงบริการที่รองมาจากปัญหาความยากจน คือ สภาพครอบครัวที่แตกแยก หรือสภาพครอบครัวที่เข้มงวดกวดขันกับลูกมากเกินไป เช่น ครอบครัวของชนชั้นกลางที่พ่อคุณแม่ชอบสอบสวนซักไซ้รูดโดยไม่มีเหตุผลพ่อแม่ไม่พยายามเข้าใจลูกได้แก่ลูกหรือประณามลูกของตน เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพราะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำลังเป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม (สุชา จันทน์เอม. 2529 : 88) มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และสังคมอย่างมาก สภาพแวดล้อมในตัวจังหวัดพิษณุโลกปัจจุบันมีส่วนช่วยมอมเมา หรือกระตุ้นให้เด็กวัยรุ่นประพฤตินในทางเสื่อมเสีย นอกจากนั้นการที่เด็กวัยรุ่นจะประพฤตินอย่างไรมัน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู ค่านิยม และสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งผลการวิจัยนี้อาจจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อป้องกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น เป็นแนวทางที่ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ให้การศึกษาอบรม จิตกิจกรรมแนะแนวให้เด็กในการปฏิบัติตนต่อการคบเพื่อนต่างเพศ อีกทั้งเป็นแนวทางในการจัดการอบรมเลี้ยงดู หรือจิตกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการคบเพื่อนต่างเพศ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคำนิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบคำนิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตามเพศของนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบคำนิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตามลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
4. เพื่อเปรียบเทียบคำนิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตามลักษณะของโรงเรียน คือ โรงเรียนเอกเพศ และโรงเรียนสหศึกษา
5. เพื่อเปรียบเทียบคำนิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตามระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง คือ การศึกษาระดับต่ำ การศึกษาระดับปานกลาง และการศึกษาระดับสูง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะช่วยให้ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงคำนิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นปัจจุบัน
2. ผลการวิจัยจะช่วยให้ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติตนของเด็กวัยรุ่นที่เกี่ยวกับ

การคบเพื่อนต่างเพศและหาทางป้องกันแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการจัดบริการค่านแนวแนวให้นักเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง รู้จักตนเองและมีค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 4 แห่ง คือ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โรงเรียนพิษณุโลกศึกษา และโรงเรียนจวนกรอง จำนวนทั้งสิ้น 1,869 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 4 แห่ง โดยแยกเป็นโรงเรียนดังนี้

โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม จำนวน 110 คน

โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำนวน 105 คน

โรงเรียนพิษณุโลกศึกษา จำนวน 117 คน

โรงเรียนจวนกรอง จำนวน 135 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 เพศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.1.2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล

3.1.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

3.1.2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

3.1.3 ประเภทของโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1.3.1 โรงเรียนเอกเทศ

3.1.3.2 โรงเรียนสหศึกษา

3.1.4 ระดับการศึกษาของนิคมารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น

3 ระดับ คือ

3.1.4.1 การศึกษาระดับต่ำ

3.1.4.2 การศึกษาระดับปานกลาง

3.1.4.3 การศึกษาระดับสูง

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ค่านิยมในการคบเพื่อน

ต่างเพศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความรู้สึก ความนิยมชมชอบ อันจะเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะบ่งชี้ว่าบุคคลจะมีพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งได้รับการประเมินค่าแล้วต่อการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศ ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศนี้ วัดได้จากแบบสอบถามค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของ จิระ จิ่งเจริญศิลป์ (2523 : 65 - 67)

2. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูจำแนกได้จากแบบสอบถามของ อุลลรัตน์ โทธิโกสุ่ม (2523 : 65 - 67)

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองต่อเด็กในการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นที่รักหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรมทั้งในด้านความรัก ความอบอุ่น ความมีเหตุผล เด็กสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิด

สามารถโต้ตอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง พ่อแม่หรือผู้ปกครองยอมรับในความสามารถ และรับฟังความคิดเห็นของเด็กตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในโอกาสที่เหมาะสม

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่เด็กมีความรู้สึกว่าไม่ได้รับอิสระ เพราะพ่อแม่หรือผู้ปกครองก้าวภายในเรื่องส่วนตัว และต้องการให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัยอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านการทำงาน ด้านความคิดเห็น การแต่งกาย การเรียน และมารยาทต่าง ๆ โดยดูเอาความพอใจและความต้องการของตนเอง เป็นสำคัญ เด็กจะรู้สึกว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองดู และเข้มงวดกวดขันกับเขามากเกินไป

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่เด็กมีความรู้สึกว่าได้รับอิสระมากเกินไป ถูกตามใจมากเกินไปจนเด็กเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ หรือคำแนะนำและความช่วยเหลือจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

3. ประเภทของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกประเภทของโรงเรียนตามเพศของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 โรงเรียนเอกเพศ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีนักเรียนเพศชายล้วน หรือเพศหญิงล้วน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1.1 โรงเรียนชาย หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีนักเรียนเพศชายล้วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

3.1.2 โรงเรียนสตรี หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีนักเรียนเพศหญิงล้วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

3.2 โรงเรียนสหศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีนักเรียนทั้งเพศหญิงและเพศชายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ โรงเรียนพิษณุโลกศึกษา และโรงเรียนจ่านกร้อง

4. ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองในกรณีที่เด็กไม่มีบิดามารดา โดยถือเอาการศึกษาของผู้ที่มีการศึกษาสูงสุดเพียงคนเดียว แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 การศึกษาระดับต่ำ หมายถึง ผู้ที่จบการศึกษาสูงสุดไม่เกินระดับประถมศึกษา หรือเทียบเท่า

4.2 การศึกษาระดับปานกลาง หมายถึง ผู้ที่จบการศึกษาสูงสุดไม่เกินระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

4.3 การศึกษาระดับสูง หมายถึง ผู้ที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

